Eesti - Vene piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni kolmanda istungi protokoll

Tartu, 13. septembril 2000. a.

Vastavalt 20.08.97 alla kirjutatud Eesti - Vene valitsustevahelisele kokkuleppele koostöö kohta piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise alal (edaspidi nimetatud Kokkuleppeks) toimus 12-13. septembril 2000. a. Tartu linnas Eesti - Vene piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni (edaspidi nimetatud Komisjoniks) kolmas istung.

Istungit juhatas Komisjoni kaasesimees, Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi kantsler hr. Sulev Vare.

Delegatsioonide koosseisud ja kutsutud isikute loetelu on lisatud (lisad 1, 2).

Komisjoni kaasesimehed esinesid vastastikuste tervitustega ja tutvustasid delegatsioonide koosseise.

Komisjoni kaasesimees hr. S. Vare tutvustas delegatsioone istungi programmiga. Komisjon kiitis esitatud programmi heaks.

Poolte kokkuleppel valiti Komisjoni istungi töökeelteks eesti ja vene keel.

Komisjon arutas läbi ja võttis vastu **järgmise päevakorra:**

1. 1998-2000. a. koostööprogrammi täitmise tulemustest ja 2001-2003. a. koostööprogrammist.
2. Piiriveekogude seisundi esialgne hinnang.
3. Narva jõe basseini piiriveekogude seisundi koondettekande struktuurist, mahust ja koostamise tähtaegadest.
4. Narva veehoidla veeressursside kasutamise reeglite väljatöötamise käigust.
5. Omavahelise informeerimise korrast erakordsete olukordade tekkimisel, hüdrokeemilise ja veemajandusliku informatsiooni vahetuse korrast.
6. Narva hüdrosõlme Eesti territooriumil paiknevate hüdrotehniliste rajatiste ekspluatatsiooni korrast.
7. Veeproovide võtmise, nende analüüsimeetodite ja tulemuste esialgse võrdlemise tulemustest Narva veehoidlal ja Narva veehoidla seire programmist.

8. Peipsi järve valgala seirest.

9. Rahvusvaheliste koostööprojektide ettevalmistamisest ja nende täitmise käigust.

10. Veekaitsemeetmete täitmisest Narva jõe basseinis.

11. Komisjoni järgmise istungi kohast, ajast ja päevakorrast.

1.

Esimese küsimuse kohta:

Komisjon kuulas rahvuslike poolte sekretäride hr. A. Jaani ja hr. V. Kukovjakini informatsiooni 1998-2000. a. piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise alase koostöö programmi täitmise kohta (lisad 3, 4).

Komisjon märkis, et programmi 12 positsioonist on täidetud 8, osaliselt täidetud kaks. Ei ole alustatud tööd kahes küsimuses:
- veekaitsetsoonide projekteerimine ja määramine;
- Narva jõe basseini keskkonnaseisundi parandamise programmi väljatöötamine.

Möödunud perioodi jooksul toimus kaks Komisjoni istungit, töötas neli töörühma.

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.
2. Märkida, et 1998-2000. a. koostööprogramm ei ole täielikult täidetud. Ei ole alustatud tööd veekaitsetsoonide projekteerimise ja määramise alal ning Narva jõe basseini keskkonnaseisundi parandamise programmi koostamist.
3. Kinnitada 2001-2003. a. piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise alase koostöö programm (lisa 5).

2.

Teise küsimuse kohta:

Komisjon kuulas veekaitse töörühma juhtide pr. A. Sedova ja pr. T. Raia, seire töörühma Vene poole juhi pr. Z. Mokroussova ning eksperdi hr. E. Loigu informatsiooni piiriveekogude seisundist ja selle hindamise küsimustest (lisad 6, 7, 8, 9, 10).

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.

2. Märkida, et on täheldatav Peipsi järve vee kvaliteedi paranemine võrreldes 1999. aastaga; Venemaa kasutatava klassifikatsiooni järgi kuulub vesi III klassi (mõõdukalt reostatud) võrreldes IV klassiga 1994. a.;
3. Veekaitse ning seire ja teadusuuringute töörühmadel jätkata tööd piiriveekogude seisundi hinnangu alal ja esitada Komisjoni järgmisele istungile vee kvaliteedi muutumise dünaamika analüüs;
4. Veekaitse ja seire töörühmadel jätkata tööd piiriveekogude seisundi usaldusväärsel hindamisel. Vee kvaliteedi hindamisel kasutada HELCOMi kriteeriume. Ühise keskkonnakaitse strateegia ning veemajanduskavade väljatöötamise huvides korraldada nii pinna- kui ka heitvete ühine proovivõtt vähemalt kaks korda aastas, paralleelanalüüside tegemine ja interkalibreerimine.

3.

Kolmanda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas Eesti poole sekretäri hr. A. Jaani informatsiooni Narva jõe basseini keskkonna ja piiriveekogude seisundi koondettekande struktuuri, mahu ja koostamistähtaegade kohta.

Komisjon otsustas:

1. Kinnitada Narva jõe basseini keskkonna ja piiriveekogude seisundi koondettekande struktuur (lisa 11).
2. Määrata koondettekande koostamise tähtajaks 2002. aasta.
3. Määrata vastutavateks korraldajateks:
   Vene Poolelt - hr. V. Budarin
   Eesti Poolelt - hr. H. Liiv.
4. Avaldada koondettekanne eesti ja vene keeles.
5. Võtta teadmiseks, et Vene delegatsioon andis Eesti delegatsioonile üle Daugava basseini koondettekande ühe eksemplari näidisena sama töö korraldamiseks Narva jõe valgalal.

4.

Neljanda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas hr. V. Budarini informatsiooni Narva veehoidla veeressursside kasutamise reeglite väljatöötamise käigu kohta (lisa 12).

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.
2. Reeglite väljatöötamisel tehtud töö kiita heaks.

3. Teha veemajanduse töörühmale ülesandeks esitada Komisjoni järgmiseks istungiks Reeglite esimene redaktsioon.
4. Võtta teadmiseks, et:
   - Vene pool andis Eesti poolele üle küsimustiku Reeglite väljatöötamiseks vajaliku informatsiooni kohta;
   - Eesti pool teatas, et ta esitab Vene poolele vajaliku informatsiooni ja omapoolsed nõudmised Narva veehoidla kasutusreźiimi kohta hiljemalt I kvartalis 2001. a.

5.

Viienda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas veemajanduse töörühma juhtide hr. H. Liivi ja hr. V. Budarini informatsiooni vastastikuse informeerimise korrast erakordsete olukordade tekkimisel piiriveekogudel.

Komisjon märkis, et lisatud vastastikuse informeerimise kord vajab edasist täpsustamist erakorraliste olukordade kriteeriumide osas ja seoses eelseisva Eesti Vabariigi erakorraliste olukordade seaduse vastuvõtmisega.

Komisjon võttis teadmiseks, et Eesti pool vaatab lähemal ajal läbi Narva hüdroelektrijaama tegevuskava erakorraliste olukordade tekkimisel hüdroelektrijaama rajatistel ja esitab vajaduse korral oma märkused, samuti esitab Vene poolele teadmiseks erakorraliste olukordade seaduse pärast selle vastuvõtmist.

Komisjon otsustas:

1. Veekaitse töörühmal täpsustada Komisjoni järgmiseks istungiks erakorraliste olukordade kriteeriumid, mille puhul tuleb informeerida teist poolt.

6.

Kuuenda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas ära Narva hüdrolelektrijaama direktori hr. B. Fjodorovi ja hr. H. Liivi informatsiooni Narva hüdroelektri-jaama Eesti territooriumil paiknevate rajatiste (vasakkalda muldtamm, osa ülevoolupaisu) normaalse ekspluatatsiooni tagamise probleemidest (lisa 13). Mõningad probleemid on tekkinud seoses riigipiiri ületamise vajadusega remondi ja teiste tööde tegemiseks Eesti territooriumil.

Veemajanduse töörühma teisel istungil võeti probleemi lahendamiseks vastu otsused. Need otsused jäid aga täitmata.

Komisjon otsustas:

1. Märkida, et Narva hüdrosõlme rajatiste normaalsete ekspluatatsioonitingimuste tagamine vastab mõlema poole majanduslikele huvidele.
2. Teha ettepanek ÜAS Lenenergo ja AS Eesti Energia juhtkonnale korraldada läbirääkimised, välja töötada ja protokolliliselt vormistada Narva hüdrosõlme Eesti poolel paiknevate rajatiste normaalse ekspluatatsiooni kord, arvestades ka hr. H. Liivi informatsioonis esitatud ettepanekutega.
3. Paluda Poolte piirivelveteenistusi koos ÜAS Lenenergo ja Poolte tolliteenustega vormistada protokolliliselt Narva hüdroelektrijaama, vajadusel ka viimase alltöövõtuorganisatioonide personali ja tehnika piiriületuse tingimused remonditööde teostamiseks Narva hüdroelektrijaama Eesti territooriumil asuvatel rajatistel.
4. Teha veemajanduse töörühmale ülesandeks kuni 1. detsembrini 2000. a. läbi viia istung ÜAS Lenenergo, AS Eesti Energia ja Poolte piirivalveteenistuste esindajate osavõtul, millel läbi vaadata ekspluatatsioonipersonali takistamatu läbilaskmise küsimused hüdrosõlme rajatiste teenindamiseks Eesti territooriumil.

7.

Seitsmenda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas veekaitse töörühma juhtide pr. A. Sedova ja T. Raia ning ekspertide hr. R. Kolgi ja pr. K. Kanguri informatsiooni veeproovide võtmise, nende analüüsimeetodite ja tulemuste esialgse võrdlemise kohta Narva veehoidlal (lisad 14, 15) ja Narva veehoidla seire programmist.

Töö proovivõtu- ja analüüsimeetodite interkalibreerimise alal ei ole lõpetatud. Analüüside tulemused rea näitajate osas erinevad oluliselt. Saadud andmete alusel ei ole võimalik teha üheseid järeldusi Narva veehoidla vee seisundi kohta.

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.
2. Märkida, et ühine proovivõtt Narva veehoidlal on tehtud vaid ühel korral. Vene pool võtab veeproove ja teeb analüüse igakuiselt.
3. Vene pool pöördus Eesti poole poole palvega leida võimalus ühistööde taasalustamiseks.
4. Võtta teadmiseks Eesti poole avaldus selle kohta, et ta võtab meetmed tööde taasalustamiseks 2001. aastal.

8.

Kaheksanda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas seire ja teadusuuringute töörühma (pr. Z. Mokroussova, pr. K. Pachel) informatsiooni Peipsi järve valgala seire kohta (lisad 16, 17).

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.
2. Märkida, et 2000. aastal teostas Vene Pool järve tuleva üldlämmastiku ja –fosfori uuringu järve troofilise seisundi arvutuse täpsustamiseks.
3. Märkida, et seire ja teadusuuringute töörühm ei ole korraldanud rahvuslike poolte ühistööd ja ei ole täitnud rida Komisjoni teise istungi otsuseid, sealhulgas ei ole läbi viidud ühtki töörühma istungit ega kooskõlastatud seireprogramme.
4. Teha seire ja teadusuuringute töörühmale ülesandeks:
   - täita Komisjoni teise istungi otsuste punktid 3.1, 3.2, 3.4;
   - 2000-2001. a. tööplaanis määrata istungite läbiviimise ajad ja kohad.
5. Võtta teadmiseks Vene Poole informatsioon muudatuste kohta seire ja teadusuuringute töörühma Vene poole koosseisus.
6. Seireprogrammide koordineerimiseks ja metoodiliste normdokumentide vahetamiseks korraldada töörühma nõupidamine 2000. a. novembris Tallinnas. Komisjoni sekretäridel kooskõlastada kohtumise aeg ja programm ja esitada see 1. novembriks Komisjoni kaasesimeestele kinnitamiseks.

9.

Üheksanda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas rahvusvaheliste organisatsioonide ja üldsusega koostöö töörühma (pr. G. Roll, pr. J. Nefjodova) ja SEPA esindajate pr. U. Hagbarthi ja pr. N. Munthe informatsiooni rahvusvaheliste koostööprojektide ettevalmistamisest ja nende täitmise käigust (lisad 18, 19).

Komisjon märkis, et koostöö-töörühm on ette valmistanud rahvusvaheliste projektide "Heitvete puhastamise strateegia Peipsi järve basseinis" (Taani Keskkonnaagentuur), "Komisjoni töö toetamine" (Rootsi Keskkonnakaitse Agentuur) ja "Peipsi järve basseini haldamine" (incl. Orgaanilise aine sissevoolu vähendamine) rahastamisettepanekud (viimane – programmi TACIS ja Globaalsesse Ökoloogiafondi (GEF)) ja nendes esialgset heakskiitu leidnud. On tehtud tööd teiste valitsusväliste organisatsioonidega ja kohalike omavalitsustega, on läbi viidud rahvusvaheline seminar "Rahvusvaheliste järvede valgalade haldamine" ning rahvusvaheline laste loomingu konkurss "Veemaailm laste silme läbi".

Komisjon otsustas:

1. Võtta informatsioon teadmiseks.
2. Töörühma tegevus heaks kiita. Märkida koostöö-töörühma aktiivset ja tulemusrikast tööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide kaasamisel Eesti – Vene piiriveekogude-alasesse koostöösse ja selle rahastamisse.
3. Kinnitada töökava ja Poolte kohustused projektide "Heitvete puhastamise strateegia" ja "Eesti-Vene piiriveekogude ühiskomisjoni toetamine", mis teostatakse koostöös Taani Keskkonnaagentuuri ja Rootsi Keskkonnakaitse Agentuuriga (lisa 19).
4. Kiita heaks ja lugeda koostöö-töörühma prioriteetseks töösuunaks tegevus projekti "Peipsi järve ja Narva jõe valgala haldamise kompleksprogramm" ettevalmistamisel ja läbiviimisel ja soovitada töörühmal teha edasist tööd selle programmi täiendavaks rahastamiseks programmi TACIS ja Globaalse Ökoloogiafondi kaudu. Komisjoni teistel töörühmadel toetada koostöö-töörühma selle programmi ettevalmistamisel ja võtta osa selle teostamisest.

10.

Kümnenda küsimuse kohta:

Komisjon kuulas Poolte informatsiooni veekaitsemeetmete elluviimise kohta Narva jõe basseinis (A. Sedova, Tiiu Raia; lisa 20).

Komisjon otsustas:

1. Märkida, et basseinis viiakse ellu veekaitsemeetmeid: puhastusseadmete ehitus, vee korduvkasutussüsteemide ehitamine, puhastamata heitvete koguste vähendamine, mille tulemusena veekogude vee kvaliteet on paranenud.
2. Teha veekaitse töörühmale ülesandeks jätkata tööd veekaitsemeetmete elluviimise analüüsi alal ja Komisjoni järgmisel istungil esitada veekaitsemeetmete elluviimise kohta informatioon füüsilises ja rahalises väljenduses.

11.

Üheteistkümnenda küsimuse kohta:

Komisjon võttis vastu Vene Poole ettepaneku korraldada Komisjoni neljas istung Sankt Peterburis 2001. aasta III kvartalis järgmise esialgse päevakorraga:

1. Narva jõe basseini veeobjektide seisundi dünaamika analüüs.
2. Informatioon veekaitsemeetmete elluviimisest Narva jõe basseinis.
3. Hüdrokeemiliste ja hüdrobioloogiliste analüüside võrreldavusest.
4. Rahvusvaheliste koostööprojektide täitmise käigust.

5. Peipsi järve valgala seire ühisprogrammist.
6. Piiriveekogude ja keskkonna seisundi koondettekande koostamise käigust.
7. Narva veehoidla veeressursside kasutamise reeglite väljatöötamisest.
8. Töörühmade tööplaanidest.
9. Komisjoni järgmise istungi kohast, ajast ja päevakorrast.

Komisjon tegi rahvuslike poolte sekretäridele ülesandeks kaks kuud enne istungit täpsustada päevakord.

Käesolev protokoll on alla kirjutatud Tartus 13. septembril 2000. aastal kahes algeksemplaris, kumbki eesti ja vene keeles, kusjuures mõlemal tekstil on ühesugune jõud ja nad jõustuvad allakirjutamise päevast.

Komisjoni töö toimus konstruktiivse koostöö ja vastastikuse arusaamise õhkkonnas.

Eesti Vabariigi poolt

S. Vare

Vene Föderatsiooni poolt

N. Mihhejev

Eesti - Vene piiriveekogude
kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni
kolmanda istungi protokolli
lisa 1

Vene Föderatsiooni delegatsiooni koosseis

Nikolai Mihhejev	Vene Föderatsiooni Loodusvarade ministri esimene asetäitja, ühiskomisjoni kaasesimees
Valeri Pospelov	Vene Föderatsiooni saatkonna nõunik
Aleksei Ksenofontov	Leningradi oblasti Looduskasutuse ja ökoloogilise ohutuse ameti ülem, ühiskomisjoni liige
Vassili Ivanov	Pihkva oblasti Looduskaitsekomitee esimees, ühiskomisjoni liige
Valentin Kukovjakin	Vene Föderatsiooni Loodusvarade ministeeriumi piiriveekogude osakonna juhataja, ühiskomisjoni Vene poole sekretär
Marina Nakonetšnikova	sama osakonna peaspetsialist
Zoja Mokroussova	Venemaa Föderaalse Hüdrometeoroloogia- ja Keskkonnaseire-teenistuse Ökoloogiaprogrammide ja keskkonnaseire valitsuse asejuhataja, ühiskomisjoni seire ja teadusuuringute töörühma Vene poole juhataja
Vladimir Budarin	Vene Föderatsiooni Loodusvarade ministeeriumi Neeva-Laadoga basseini Veevalitsuse juhataja, ühiskomisjoni veemajanduse töörühma Vene poole juhataja
Alla Sedova	sama valitsuse osakonnajuhataja asetätja, veekaitse töörühma Vene poole juhataja
Nikolai Glen	Vene Föderatsiooni piiriesindaja asetäitja Eesti - Vene piiril
Julia Nefjodova	Pihkva oblasti Veemajanduskomitee esinaine, ühiskomisjoni koostöö-töörühma Vene poole juhataja

Eesti - Vene piiriveekogude
kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni
kolmanda istungi protokolli
lisa 2

Eesti delegatsiooni koosseis

Ametlik delegatsioon

Sulev Vare	Keskkonnaministeeriumi kantsler, ühiskomisjoni kaasesimees
Ahti Raidal	Välisministeeriumi poliitikaosakonna III sekretär
Harry Liiv	Keskkonnaministeeriumi asekantsler, ühiskomisjoni liige, veemajanduse töörühma Eesti poole juhataja
Ago Jaani	Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi projektijuht, ühiskomisjoni Eesti poole sekretär
Mati Pokkinen	Peipsi Piirivalvepiirkonna ülem, ühiskomisjoni liige
Jalmar Mandel	Tartumaa keskkonnateenistuse juhataja, ühiskomisjoni liige
Uno Parm	Rõngu vallavanem, ühiskomisjoni liige
Tiiu Raia	Keskkonnaministeeriumi veeosakonna nõunik, ühiskomisjoni veekaitse töörühma Eesti poole juhataja
Gulnara Roll	Mittetulundusühingu Piiriülese Koostöö Keskus CTC direktor, ühiskomisjoni koostöö-töörühma Eesti poole juhataja
Karin Pachel	Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse keskkonna-seisundi büroo juhataja
Enn Loigu	Tallinna Tehnikaülikooli professor
Siiri Kerge	Keskkonnaministeeriumi rahvusvahelise koostöö osakonna spetsialist

Eksperdid ja külalised

Rein Kolk	OÜ Tartu Keskkonnauuringud direktor, ekspert
Ülo Sults	MTÜ Piiriülese Koostöö Keskus, ekspert

Külli Kangur	EPMÜ Zooloogia ja Botaanika Instituudi Võrtsjärve Limnoloogiajaama vanemteadur, ekspert
Tiiu Sizova	Ida-Virumaa keskkonnateenistuse direktor
Mart Joosep	Jõgeva maakonna keskkonnateenistuse juhataja
Jaanus Kala	Põlva maakonna keskkonnateenistuse juhataja
Heli Kask	ÜRO Arenguprogrammi Eesti esinduse programmijuht
Indrek Tamberg	Piirialade Koostöönõukogu esindaja
Ulrika Hagbarth	Rootsi Keskkonnakaitse Agentuuri SEPA projektijuht
Nina Munthe	Rootsi Keskkonnakaitse Agentuuri SEPA esindaja, konsultatsioonifirma Miljöteknik